

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1 i 2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału.

Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. **Data on economic activity of the population** concern the actually living population and cover persons **aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishments and homeless. Presented data were compiled on the basis of the sample survey **Labour Force Survey – LFS** (tables 1 and 2), the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter.

Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in the LFS in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdałości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy),
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009, patrz ust. 5,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a., in regard to private farms in agriculture).

Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income.

Employed persons include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, election or service relation),
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with certain exclusions in years 2005–2009, see item 5,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane o **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002; od 2010 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych,
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

- 3) *outworkers*;
- 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents)*;
- 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives)*;
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations*.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning **employed persons as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data on persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII in years 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002; since 2010 on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

Persons employed on private farms include persons conducting agricultural activity, however:

- 1) in years 2005–2009 excluding persons working:
 - a) on farms with area over 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with area up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 including persons working on private farms independently of the area of the farm and designation of agricultural production (including those producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **employment as of 31 XII** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees,
- 2) **average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

10. Dane w tabl. 4, 6 – 9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. również sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację. Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub

*7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.*

*8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents maintaining entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a flat fee established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of the enterprise (unit).

10. Data presented in tables 4, 6 – 9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, private farms, clergy.

*11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees, and since 2009 seasonal and temporary employees as well. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation. Data do not concern entities which employ up to 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires decreased by the number of persons returning to work from child-care leave, and till 2008 from unpaid leaves, (or the number of terminations decreased by

liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

12. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

13. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych (lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub w szkole wyższej, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych do

persons granted child-care leave, and till 2008 unpaid leaves) in the surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the previous year.

12. Job vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover, or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) *the positions and jobs as of the reporting day were in fact not filled,*
- 2) *the employer made efforts to find persons willing to take up the job,*
- 3) *in the case of finding appropriate candidates, the employer would be ready to hire these persons immediately.*

13. Newly created jobs are jobs formed as a result of organizational changes, expanding or changing of the profile of activity, and all jobs in newly created units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work, who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising not less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. Registered unemployment rate is presented including employed on private farms in agriculture, which is a component of civil population economically active, estimated till

2001 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2002–2009 – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej,
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

2001 on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, in years 2002–2009 results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002, since 2010 – results of the Agricultural Census 2010.

3. Information concerning Labour Fund expenditures is given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

An **accident at work** is a sudden event, caused by external reason, which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions,
- 2) while an employee is at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is the result of work relations.

Accidents considered equal to accidents at work include accidents, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employed had such accident:

- 1) during a business trip,
- 2) during a training within the scope of common self-defence,
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe,
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie,
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium,
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kótek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni,
- 7) wykonywanie lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej,
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi,
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej,
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance from a given title during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship,
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions,
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries,
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland,
- 5) undergoing – on the basis of appointment issued by the powiat labour office or other supervising entity – a training, or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives,
- 7) performance of work or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services,
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting or cooperation at conducting non-agricultural economic activities,
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen,
- 10) serving supplementary forms of military service,
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

2. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

5. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

3. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of accident.

4. Accidents at work are classified, i.e., according to the **contact-mode of injury** which directly causes them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendations.

5. **The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe od 2010 r. podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*

3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

7. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

8. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases since 2010 are presented in concordance with the regulation of the Council of Ministers dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. *Detailed explanations and information concerning work conditions are presented in the CSO's publications "Accidents at Work" and "Working Conditions" from series "Information and statistical papers".*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (76). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters				
	I	II	III	IV				
LUDNOŚĆ w tys.	3785	3769	3573	3669	3652	3520	3452	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1799	1801	1687	1738	1729	1653	1630	Men
Kobiety	1986	1968	1886	1931	1923	1868	1822	Women
Aktywni zawodowo	1980	2029	1897	1938	1905	1889	1857	Economically active persons
mężczyźni	1081	1109	1033	1053	1041	1030	1010	men
kobiety	899	920	864	885	864	859	847	women
Pracujący	1799	1854	1761	1782	1769	1749	1745	Employed persons
mężczyźni	994	1021	961	965	970	960	949	men
kobiety	805	833	800	817	798	789	796	women
Bezrobotni ^a	181	175	136	156	137	140	113	Unemployed persons ^a
mężczyźni	87	88	72	87	71	70	61	men
kobiety	95	87	64	69	66	70	51	women
Bierni zawodowo	1804	1740	1676	1731	1747	1632	1594	Economically inactive persons
Mężczyźni	718	693	654	685	688	623	620	Men
Kobiety	1087	1048	1022	1046	1059	1008	974	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	52,3	53,8	53,1	52,8	52,2	53,7	53,8	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	60,1	61,6	61,2	60,6	60,2	62,3	62,0	men
kobiety	45,3	46,7	45,8	45,8	44,9	46,0	46,5	women
Miasta	53,0	54,4	53,6	53,2	52,9	54,2	54,0	Urban areas
Wieś	49,8	51,8	51,3	51,3	49,7	51,6	53,2	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % ..	47,5	49,2	49,3	48,6	48,4	49,7	50,6	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	55,3	56,7	57,0	55,5	56,1	58,1	58,2	men
kobiety	40,5	42,3	42,4	42,3	41,5	42,2	43,7	women
Miasta	48,1	49,8	49,8	49,2	49,0	50,2	50,8	Urban areas
Wieś	45,6	47,0	47,5	46,3	46,4	48,1	49,7	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,1	8,6	7,2	8,0	7,2	7,4	6,1	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	8,0	7,9	7,0	8,3	6,8	6,8	6,0	men
kobiety	10,6	9,5	7,4	7,8	7,6	8,1	6,0	women
Miasta	9,4	8,4	7,1	7,6	7,3	7,5	6,0	Urban areas
Wieś	8,3	9,2	7,4	9,6	6,4	7,1	6,3	Rural areas

^a Osoby w wieku 15-74 lata.

^a Persons aged 15-74.

TABL. 2 (77). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2015 R. – na podstawie BAEL**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2015 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Population</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>				
	w tys. <i>in thous.</i>					w % <i>in %</i>		
OGÓŁEM TOTAL	3452	1857	1745	113	1594	53,8	50,6	6,1
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	2514	1807	1697	110	707	71,9	67,5	6,1
15 – 24 lata	419	130	106	24	290	31,0	25,3	18,5
25 – 34	595	497	467	31	98	83,5	78,5	6,2
35 – 44	613	540	516	24	74	88,1	84,2	4,4
45 – 54	516	396	381	15	120	76,7	73,8	3,8
55 lat i więcej <i>and more</i>	1308	295	276	19	1013	22,6	21,1	6,4
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe <i>Tertiary</i>	732	598	582	16	133	81,7	79,5	2,7
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	930	567	529	38	363	61,0	56,9	6,7
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	326	147	136	11	179	45,1	41,7	7,5
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	930	478	443	35	452	51,4	47,6	7,3
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	534	68	55	13	466	12,7	10,3	19,1

a Osoby w wieku 15-74 lata. **b** Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

a Persons aged 15-74. **b** Men aged 18-64, women aged 18-59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (78). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total num- ber – women
OGÓŁEM	1504944	1637275	1654506	1671978	767699
TOTAL					
sektor publiczny	506955	466283	429098	413932	236335
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	997989	1170992	1225408	1258046	531364
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71004	102514	102324	102191	51907
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	482120	488654	483653	484509	134064
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	315625	330204	340474	350258	114984
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	90136	112127	103581	102159	11749
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	268175	275436	271197	275401	148700
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	86453	93009	93494	95440	23349
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	28242	28623	29327	28904	19227
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	19624	24080	30294	32406	10572
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30813	37140	37776	36897	25198
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	24961	25842	26351	26338	15049
<i>Real estate activities ^Δ</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	49522	56419	68533	69334	34704
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	42938	63589	64984	71177	30719
<i>Administrative and support service activities ^Δ</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	56146	62590	63808	63801	42768
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	122344	125392	127754	129116	103885
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	90628	96637	102938	104684	85064
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19298	21032	18901	18942	11747
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	22540	24191	29591	30679	18997
<i>Other service activities</i>					

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. **b** Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 138.

a By actual workplace and kind of activity. **b** For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 138.

TABL. 4 (79). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę nakładczą outworkers	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including gratuitously contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	1031396	1018370	701	9873
TOTAL	2010	1078500	1065404	280	10514
.....	2014	1084784	1072400	112	10159
.....	2015	1076362	1066029	114	8234
sektor publiczny	393957	393957	-	-	-
public sector					
sektor prywatny	682405	672072	114	8234	
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	4576	3701	-	40	
Przemysł	442988	440184	93	2706	
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	315293	312571	93	2624	
of which manufacturing					
Budownictwo	56056	55027	-	1001	
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	106427	104107	16	2280	
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	44751	44268	-	483	
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	11462	11102	#	359	
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	14483	14391	#	90	
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	21876	20750	-	33	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	18884	18838	-	46	
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24808	24552	-	256	
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	40700	40495	#	203	
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	63271	63269	-	#	
Edukacja	124578	124269	-	309	
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	83224	82865	-	359	
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16652	16641	-	#	
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	1626	1570	-	56	
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (80). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employ- ing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	1147408	1219187	1184687	1183257	1013237	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6785	6755	6527	6490	2936	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	449594	466140	452965	449147	425324	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	284413	307544	314400	318853	296267	of which manufacturing
Budownictwo	76643	88824	76859	76120	53149	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	147454	157449	149887	152885	97225	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	51132	50918	52739	54500	42578	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	14841	17318	16771	16136	9408	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	13052	12574	15872	16224	13087	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21885	23367	23345	21920	19413	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	21212	20755	20879	20399	17186	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29564	37975	38555	36972	23689	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	33616	41405	39733	40464	36166	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	54727	61515	60589	60248	60248	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	120538	119272	117585	119143	117709	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80799	85201	83531	83734	78419	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15214	18523	15986	15939	15339	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	10352	11196	12865	12936	1361	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (81). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	934076	394973	84294	49048
TOTAL 2010	986410	419640	78994	47291
..... 2014	997166	433427	75234	47612
2015	993265	438704	72764	46583
sektor publiczny public sector	364002	203900	29955	21104
sektor prywatny private sector	629263	234804	42809	25479
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2922	761	779	560
Przemysł Industry	427622	116954	12562	6284
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	301431	99965	11140	5756
Budownictwo Construction	52112	5794	2915	851
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	95568	46377	8539	6071
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	43128	8457	1140	440
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	8118	5605	2984	2071
Informacja i komunikacja Information and communication	13337	4866	1054	519
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	19694	14620	1056	815
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	16272	9433	2566	1839
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	23075	11423	1477	898
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	35607	13985	4888	2442
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne Public administration and defence; compulsory social security	61055	41136	2214	1304
Edukacja Education	104076	85395	20193	14786
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	75666	64269	7199	5404
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	13775	8908	2866	2058
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1238	721	332	241

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (82). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podjem- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning to work from child-care leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	192570	66878	25725	108575	3501	20,8
TOTAL	2010	194626	72666	21657	155960	3366	19,5
	2014	189778	71038	24774	138387	1916	19,1
	2015	197463	75480	20787	132243	1579	19,8
sektor publiczny		31930	17396	3890	24581	555	8,2
public sector							
sektor prywatny		165533	58084	16897	107662	1024	27,0
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		525	131	76	309	–	19,1
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		73674	21683	7688	51946	556	17,0
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		59928	19879	6765	40609	526	20,6
Budownictwo		15116	1258	1027	10241	20	28,6
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		24477	11986	3311	15822	176	26,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		10260	1665	667	7885	27	24,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2531	1709	354	1388	32	31,9
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		3264	1298	687	2102	21	26,0
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		3404	2477	379	2150	101	16,9
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2027	1002	132	1611	24	12,2
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		4545	2132	681	3036	40	19,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		33145	11825	1880	18701	30	88,7
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne		5130	3334	824	3739	179	7,5
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		9176	7028	1125	6716	166	9,0
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties		7840	6487	1428	5103	158	10,4
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		2064	1313	482	1303	47	14,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		285	152	46	191	2	24,3
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (83). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					korzystający z urlopów wychowawczych ^b taking child-care leaves ^b	Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation	przez zakład pracy by employer			przez pracownika by employee
OGÓŁEM	2005	170575	61628	28237	23046	14635	5373	18,2	
TOTAL	2010	192695	71674	37284	17320	12771	4035	19,2	
	2014	178967	61861	24336	21173	15140	1755	18,0	
	2015	197468	66323	27378	22908	17351	2114	19,7	
sektor publiczny public sector		50418	17824	9010	2155	11203	654	13,1	
sektor prywatny private sector		147050	48499	18368	20753	6148	1460	23,9	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		486	115	26	42	35	–	17,7	
Przemysł Industry		74942	17575	9121	8045	10304	689	17,3	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		46949	14220	6456	7310	3163	639	16,0	
Budownictwo Construction		15468	1018	1953	1718	655	92	29,1	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		21245	10215	4085	4117	467	248	22,7	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		8680	1237	789	1536	697	33	20,8	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		2255	1509	285	424	59	33	28,3	
Informacja i komunikacja Information and communication		2348	866	264	783	60	30	18,6	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		3761	2700	612	756	101	113	18,6	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		2125	1065	299	192	417	19	12,8	

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (83). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an ina- bility to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wychowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	5114	1971	911	743	284	65	21,5
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service activities	34065	11791	2010	2262	321	139	90,9
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	10068	3282	5343	378	1019	234	14,9
Edukacja Education	7442	5713	816	506	1548	164	7,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties	7253	5936	610	1079	1202	221	9,6
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2031	1214	231	283	173	33	14,6
Pozostała działalność usługowa Other service activities	185	116	23	44	9	1	15,8

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (84). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych -post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	22644	9120	7258	7508	2564	5314
TOTAL	2010	17254	7227	6080	4604	2585	3985
	2014	18102	7579	6443	4157	2425	5077
	2015	14834	6385	6017	3693	2419	2705
sektor publiczny		3088	1886	2089	616	211	172
public sector							
sektor prywatny		11746	4499	3928	3077	2208	2533
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		60	11	#	18	3	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		5529	1614	1601	1711	682	1535
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		4982	1549	1445	1457	654	1426
of which manufacturing							
Budownictwo		701	111	238	187	58	218
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		2396	1205	712	672	696	316
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		435	151	145	119	82	89
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		165	101	37	60	31	37
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		510	211	366	67	65	12
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		188	130	131	23	31	3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		92	62	54	14	13	11
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		452	236	347	62	27	16
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activi- ties		1367	415	162	321	501	383
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		674	433	461	117	81	15
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		766	606	665	54	27	20
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1175	910	898	189	58	30
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		293	173	149	74	64	6
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		31	16	#	5	-	#
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2015 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies — newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
OGÓŁEM	7317	1796	4737	69244	37207	42262	23535
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	—	—	—	352	133	186	89
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	2741	705	2183	17805	12368	9291	6936
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	15	—	15	178	73	474	452
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	2657	692	2109	16424	11633	7662	5422
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	16	2	16	194	133	673	655
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	53	11	43	1009	529	482	407
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>							
Budownictwo	572	29	180	12124	4079	7225	3254
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1317	244	549	13791	6754	10115	4413
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	591	224	446	2889	1607	2871	1835
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	399	151	54	3291	952	1768	505
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2015 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies — newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	316	142	238	1755	1125	566	331
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	40	30	11	1100	557	899	631
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	24	–	24	970	500	820	386
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	230	51	160	2897	879	2341	933
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	320	42	233	2961	1937	1649	1047
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	278	37	276	786	774	413	401
Edukacja <i>Education</i>	155	81	104	4269	3294	2359	1927
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	231	27	219	2364	1712	819	555
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	73	5	58	748	502	327	234
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	30	28	2	1142	34	613	58

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL
AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani					Total registered unemployed persons
ogółem	281280	181198	175675	148508	
w tym kobiety	159383	98169	94101	80665	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	73450	35806	27252	21236	previously not employed
absolwenci ^a	13843	10831	7497	5960	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	76351	47059	50758	43121	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13563	6517	9498	7904	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	182131	72162	96228	80389	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku ...	31864	27762	22534	19659	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	21805	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	9388	11064	11855	10205	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^c w %	15,5	10,0	9,6	8,2	Registered unemployment rate^c in %
Oferty pracy	2695	4147	7393	8740	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. **b** Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. **c** Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 140.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated from any school, which is confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. **b** Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. **c** See general notes, item 2 on page 140.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (87). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	312040	333741	261775	248630	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	152701	167803	130854	125390	women
dotychczas niepracujący	108580	79442	47489	41028	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7536	8943	13682	12083	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	340464	320968	294396	275797	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	164778	159537	147888	138826	women
z tytułu podjęcia pracy	141869	117201	128676	129353	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	281280	159383	181198	98169	175675	94101	148508	80665
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	59769	33166	35895	20302	24959	13903	18494	10777
25 – 34	77172	47422	53215	31710	47769	29256	39466	24903
35 – 44	58711	35036	33499	18818	38295	21675	33024	19036
45 – 54	70548	38898	38976	20680	35173	18194	29423	15230
55 lat i więcej and more	15080	4861	19613	6659	29479	11073	28101	10719

TABL. 13 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	15907	10372	20778	13594	22066	14781	19416	13034
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	61244	39316	41781	25114	38997	23514	32709	20049
Średnie ogólnokształcące General secondary	19126	14770	17205	12187	16170	11119	13656	9419
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	91568	45448	50889	22573	49169	21363	40604	17798
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	93435	49477	50545	24701	49273	23324	42123	20365
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej 3 months and less	62202	28930	67086	33189	50800	24814	46373	23121
3 – 6	38180	20963	36764	20778	26724	14623	22677	12649
6 – 12	42194	22965	34618	19386	29417	15573	23633	12759
12 – 24	44535	25753	27543	15715	31137	17034	22110	12492
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	94169	60772	15187	9101	37597	22057	33715	19644
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	73450	45491	35806	22113	27252	16489	21236	13191
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej 1 year and less	39090	22420	29139	16910	31499	18611	27955	16749
1 – 5	45324	24548	37464	20159	35368	19465	29928	16794
5 – 10	36735	21442	22799	12438	24920	13533	21282	11678
10 – 20	47339	27692	27045	14109	26993	13813	22972	11783
20 – 30	34068	16714	21434	9814	21320	9189	17860	7656
powyżej 30 lat more than 30 years	5274	1076	7511	2626	8323	3001	7275	2814

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. **b** Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wśród bezrobotnych było 44115 osób (w tym 18947 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. **b** Intervals were shifted upwards, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2015 among the unemployed were 44115 persons (of which 18947 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3728	1889	1490	2656	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	2004	1100	866	1486	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4614	4116	1705	2127	Undertook employment in public works
w tym kobiety	2519	1707	860	1170	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	38785	46729	29525	27218	Started training or traineeship with the employer
w tym kobiety	23125	29422	18513	17229	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	6267	4576	4675	Started social useful works
w tym kobiety	–	3344	2596	2616	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	110087	115238	123073	140951	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (90). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF THE LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	478,0	827,2	650,9	647,7	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	266,9	296,7	293,0	255,0	39,4	Unemployment benefits
Koszty szkoleń.....	23,3	32,7	22,5	21,1	3,3	Training costs
Środki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej oraz refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	36,2	223,2	147,7	150,5	23,2	Means for starting of economic activity as well as reimbursement of the costs of equipment and refitting of the workseat
Roboty publiczne	22,5	28,3	14,8	18,6	2,9	Public works
Prace interwencyjne	10,3	9,5	6,7	12,4	1,9	Intervention works
Stypendia za okres stażu	62,7	167,4	113,9	114,0	17,6	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 141.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 141.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	12404	71	159	12174	64	3248	8440
TOTAL 2010	13802	64	108	13630	135	3999	8845
..... 2014	12045	53	84	11908	170	3639	7054
..... 2015	12156	37	64	12055	183	4140	7245
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	50	1	1	48	–	16	32
Przemysł <i>Industry</i>	5600	20	36	5544	69	1646	3728
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1472	10	4	1458	–	121	1328
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3664	7	25	3632	58	1369	2119
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	87	1	1	85	3	25	58
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	377	2	6	369	8	131	223
Budownictwo <i>Construction</i>	880	7	10	863	6	214	644
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1453	1	3	1449	25	653	719

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa	799	6	3	790	15	276	479
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	108	–	–	108	2	47	55
Informacja i komunikacja	50	–	–	50	2	21	25
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	115	–	–	115	1	54	52
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	177	–	1	176	6	56	113
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	135	–	1	134	2	51	74
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	555	–	4	551	24	238	281
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	343	–	–	343	8	149	170
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	643	–	1	642	14	274	341
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1072	1	–	1071	9	376	430
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	123	1	2	120	–	48	73
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	53	–	2	51	–	21	29
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM	2005	8,64	0,05	0,11	8,48	0,04	2,26	5,88
TOTAL	2010	9,31	0,04	0,07	9,20	0,09	2,70	5,96
	2014	7,77	0,03	0,05	7,69	0,11	2,35	4,55
	2015	7,76	0,02	0,04	7,70	0,12	2,64	4,62
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		8,64	0,17	0,17	8,30	–	2,77	5,53
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		11,57	0,04	0,07	11,46	0,14	3,40	7,70
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		14,81	0,10	0,04	14,67	–	1,22	13,36
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		10,61	0,02	0,07	10,52	0,17	3,96	6,14
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5,14	0,06	0,06	5,02	0,18	1,48	3,43
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		16,84	0,09	0,27	16,48	0,36	5,85	9,96
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		8,55	0,07	0,10	8,38	0,06	2,08	6,26
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		5,32	0,00	0,01	5,31	0,09	2,39	2,63
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		8,46	0,06	0,03	8,36	0,16	2,92	5,07
<i>Transportation and storage</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more

NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) (dok.)
 PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate) (cont.)

Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3,71	–	–	3,71	0,07	1,61	1,89
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1,59	–	–	1,59	0,06	0,67	0,80
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3,08	–	–	3,08	0,03	1,45	1,39
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6,72	–	0,04	6,68	0,23	2,13	4,29
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,96	–	0,01	1,95	0,03	0,74	1,07
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	8,15	–	0,06	8,09	0,35	3,50	4,13
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5,38	–	–	5,38	0,13	2,34	2,66
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	5,01	–	0,01	5,00	0,11	2,13	2,66
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10,33	0,01	–	10,32	0,09	3,62	4,14
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6,50	0,05	0,11	6,34	–	2,54	3,86
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	1,76	–	0,07	1,69	–	0,70	0,96
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (92). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	12404	118	6358	4318	1265	1043	764	831
TOTAL	2010	13802	58	6852	4313	1534	1445	818	863
	2014	12045	43	5643	3779	990	1417	765	1126
	2015	12156	50	5600	3664	880	1453	799	1072
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		412	1	215	172	30	40	17	24
<i>Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicznymi <i>of which chemicals</i>		89	1	43	38	4	11	4	7
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>		30	1	18	5	6	1	–	3
Zderzenie z/lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		2932	11	1115	735	203	350	246	244
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		3047	11	1816	1012	275	341	156	74
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		1427	5	933	422	137	146	58	28
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transportowany obiekt		579	2	309	222	46	101	36	18
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		2033	10	961	792	130	264	67	336
<i>Contact with sharp, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		1497	7	664	580	88	215	35	309
<i>of which contact with sharp material agent</i>									
Uwięzienie, zmiżdżenie		851	3	523	384	74	97	43	25
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>		1401	2	515	298	90	234	121	135
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego		1252	2	462	267	86	214	108	111
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leś- nictwo, łó- wiewstwo i rybacz- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- leczna human health and social work
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.)
 CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)

Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	279	2	29	11	3	14	62	84
<i>Agression of human or animal</i>								
Pozostałe	1171	9	408	255	69	112	87	147
<i>Others</i>								

PRZYCZYNY WYPADKÓW
 CAUSES OF ACCIDENTS

OGÓŁEM	2005	24296	216	13184	8738	2765	1988	1467	1259
TOTAL	2010	28149	88	14962	9031	3333	2805	1781	1300
.....	2014	24531	78	12239	7996	2205	2942	1585	1770
.....	2015	24926	101	12328	7786	1931	2930	1606	1719
Niewłaściwy stan czynnika material- nego		2077	6	1126	752	188	162	172	116
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>									
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy		1199	2	743	430	104	126	53	45
<i>work</i>									
stanowiska pracy		1424	8	785	492	126	173	80	65
<i>work post</i>									
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym		1900	4	1118	771	146	252	106	71
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>									
Nieuzywanie sprzętu ochronnego		395	1	228	162	35	53	20	12
<i>Not using protective equipment</i>									
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika		1875	9	1114	667	137	244	102	52
<i>Inappropriate wilful employee action</i>									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b		306	–	107	83	26	41	28	35
<i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>									
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika		14637	69	6681	4207	1120	1786	940	1207
<i>Incorrect employee action</i>									
Inne		1113	2	426	222	49	93	105	116
<i>Others</i>									

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (93). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS
IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	432	371	284	293	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	4	1	–	6	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	233	169	122	148	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	20	22	21	24	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	8	8	–	2	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	44	62	50	28	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	44	42	36	31	persons hit, crushed or bitten by animals
działania skrajnych temperatur	2	–	1	3	influence of extreme temperatures
działania materiałów szkodliwych	1	2	1	–	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	80	66	53	57	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.
 Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
 Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Zagrożenie Hazard							
		związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery			
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	197,7	103,2	110,5	60,6	65,9	31,8	21,2	10,8
TOTAL	2010	183,7	126,6	100,2	63,0	59,0	47,2	24,5	16,4
	2014	178,5	129,8	98,8	64,2	55,2	45,5	24,6	20,1
	2015	167,3	119,4	95,8	61,5	48,4	39,8	23,1	18,1
sektor publiczny		264,5	172,1	161,9	96,7	77,3	59,5	25,3	15,9
public sector									
sektor prywatny		130,5	99,4	70,7	48,2	37,5	32,3	22,3	18,9
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 19 (94). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard							
	Ogółem Grand total		związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	97,4	74,0	48,5	33,8	35,5	33,8	13,4	6,5
Przemysł <i>Industry</i>	231,2	164,0	137,4	90,5	58,9	46,1	35,0	27,4
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	491,0	296,6	348,2	206,5	92,8	58,8	50,0	31,2
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	162,2	129,0	83,4	61,5	46,8	39,7	31,9	27,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	110,3	93,5	5,2	4,4	82,8	82,8	22,4	6,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	147,9	123,1	62,9	46,7	65,6	58,0	19,4	18,5
Budownictwo <i>Construction</i>	207,3	118,3	146,7	69,8	45,4	37,1	15,3	11,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	23,7	16,2	11,0	5,3	6,2	5,1	6,6	5,8

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^Δ Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 19 (94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment	z uciążliwością pracy strenuous conditions	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	147,5	133,0	18,4	11,6	119,6	114,7	9,4	6,7
Informacja i komunikacja Information and communication	24,0	21,3	3,6	1,8	20,3	19,5	0,1	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	12,8	7,6	4,0	2,2	0,4	0,4	8,4	5,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	95,3	54,4	50,6	36,9	29,3	9,8	15,4	7,7
Edukacja Education	14,5	14,5	13,8	13,8	0,4	0,4	0,3	0,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	34,6	30,2	24,9	20,7	9,4	9,4	0,3	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 20 (95). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2015 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oce- ny ryzyka- zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyelimo- wanie lub ograniczenie ryzyka za- wodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means for elimination or limita- tion of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organi- zacyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony indywidual- nej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	415,4	260,8	121,1	125,3	183,9
TOTAL					
sektor publiczny	464,7	362,3	211,1	194,3	291,8
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	396,8	222,3	87,0	99,1	143,0
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	305,5	201,2	35,0	50,2	190,0
Przemysł	483,1	325,4	167,6	160,6	229,4
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	657,4	600,6	418,8	341,9	506,1
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	439,7	247,9	97,3	105,0	150,3
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	416,0	339,7	148,2	221,6	237,6
<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	374,7	208,2	74,7	115,4	132,6
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
Budownictwo	510,8	355,5	136,6	175,3	282,5
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	272,6	103,2	39,0	53,5	63,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	353,4	158,7	50,5	65,1	102,4
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	251,6	221,4	69,3	127,7	37,5
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	562,9	298,3	7,2	8,6	288,7
<i>Professional, scientific and techni- cal activi- ties</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activi- ties</i>	441,1	249,5	24,5	112,7	190,3
Edukacja	34,3	16,4	12,3	15,1	4,2
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	281,6	149,9	42,1	52,5	118,3
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.

TABL. 21 (96). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
OGÓŁEM	2005	787	66,3	TOTAL
	2010	1005	79,7	
	2014	649	52,3	
	2015	437	34,8	
w tym:				of which:
Pylice płuc		276	22,0	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu		1	0,1	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc		3	0,2	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa		3	0,2	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		–	–	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa		8	0,6	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		17	1,4	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		9	0,7	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry		6	0,5	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy ...		17	1,4	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		30	2,4	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem ...		28	2,2	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny		6	0,5	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi		–	–	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		32	2,5	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (97). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM 2005	182804	234812	91982	193899	12443	96709	173889
TOTAL 2010	163794	178379	47790	142359	12380	71849	3491
..... 2014	138120	161001	33129	116006	15077	52326	3923
..... 2015	122698	143301	39265	104266	14743	46707	2990
sektor publiczny <i>public sector</i>	79316	60795	29477	83227	11627	40228	2033
sektor prywatny <i>private sector</i>	43382	82506	9788	21039	3116	6479	957
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	738	654	-	13	6	6	8
Przemysł <i>Industry</i>	97759	109772	38954	85917	12927	38278	1838
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	71357	42001	29408	70624	11985	36073	1480
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	19061	55899	8269	10115	819	2086	238
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3245	6340	889	3661	-	77	81
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	4096	5532	388	1517	123	42	39
Budownictwo <i>Construction</i>	14055	15522	69	3809	1268	1273	576
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1692	3757	75	695	23	31	32

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143. ^b Or particular character.

TABL. 22 (97). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	7234	8172	57	11458	30	6947	334
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	52	46	–	328	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	23	82	–	424	4	12	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	853	587	–	175	–	6	7
Edukacja <i>Education</i>	22	18	–	557	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	270	4691	110	890	485	154	195

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143. ^b Or particular character.

TABL. 23 (98). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	
OGÓŁEM	2005	3740	3267	3081,7	2653,2
TOTAL	2010	3363	2999	4477,9	3804,4
	2014	3927	3445	4958,1	4078,3
	2015	3925	3665	4687,5	4272,9
sektor publiczny		1574	1356	5682,2	4862,5
public sector					
sektor prywatny		2351	2309	4021,6	3926,6
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo		23	19	8987,0	8221,1
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		2696	2464	4704,1	4158,8
Industry					
górnictwo i wydobywanie		1054	852	6538,0	5588,4
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		1466	1436	3452,9	3312,5
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		51	51	4284,3	4284,3
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		125	125	4085,6	4085,6
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		416	409	5404,6	5359,4
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		220	219	3974,1	3940,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		195	191	5226,2	5149,7
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		3	3	1966,7	1966,7
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		12	11	3275,0	2536,4
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		24	24	4241,7	4241,7
Administrative and support service activities					
Edukacja		27	24	4311,1	3304,2
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		309	301	3574,4	3332,9
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 143.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 143.